

HOZIRGI KUNDA ZAMONAVIY TIBBIYOTNING O‘RNI VA AHAMIYATI

Habibullayev Olloyor Shukrulla o‘g‘li

*Alfraganus Universiteti Tibbiyot fakulteti
talabasi*

Annotatsiya: Ushbu maqolada zamonaviy tibbiyotning bugungi kundagi ahamiyati, uning inson salomatligi, kasalliklarning erta tashxisi, zamonaviy texnologiyalar, sun‘iy intellekt, genetik muhandislik, robototexnika va telemeditsinaning tibbiyotdagi roli yoritiladi. Shuningdek, O‘zbekistonda sog‘liqni saqlash tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar va raqamli tibbiyotning rivojlanishi tahlil qilinadi.

Kalit so‘zlar: Zamonaviy tibbiyot, diagnostika, telemeditsina, sun‘iy intellekt, gen terapiyasi, raqamli sog‘liqni saqlash, profilaktika, tibbiy texnologiyalar, O‘zbekiston sog‘liqni saqlash tizimi.

KIRISH

XXI asrda fan va texnologiyalarning mislsiz rivojlanishi bilan birga tibbiyot sohasi ham tubdan o‘zgarib bormoqda. Ilgari davolab bo‘lmas deb hisoblangan ko‘plab kasalliklar bugun muvaffaqiyatli davolanmoqda, murakkab operatsiyalar robotlar yordamida bajarilmoqda, bemorlar bilan masofadan aloqa qilish imkoniyati yaratildi. Ayniqsa, COVID-19 pandemiyasi zamonaviy tibbiyotning dolzarbligini yanada oshirib, tibbiyot sohasini raqamlashtirish zaruratini ko‘rsatdi.

ASOSIY QISM

Raqamli tibbiyot (Digital health):

- Elektron tibbiy karta (EMR)
- Masofaviy maslahat va davolash (telemeditsina)
- Mobil sog‘liq ilovalari orqali monitoring

Sun‘iy intellekt (AI) va Big Data:

- Kasalliklarni erta aniqlash va analiz qilish
- Radiologiya va patomorfologiyada tahlil tezligi oshdi
- Individual davolash protokollarini yaratish

Genomika va gen terapiyasi:

- Genetik testlar yordamida kasallikka moyillikni aniqlash
- Irsi kasalliklarni oldini olish
- Onkologik kasalliklarni molekulyar darajada davolash

Zamonaviy tibbiyotning afzalliklari

- Kasalliklarni erta tashxislash: sun‘iy intellekt yordamida xavfli kasalliklar (masalan, saraton) dastlabki bosqichdayoq aniqlanmoqda.

- Bemorga individual yondashuv: har bir bemorning biologik va genetik xususiyatlariga qarab dori tanlanadi.

- Profilaktik tibbiyotning rivoji: tibbiyot hozirda faqat davolash bilan emas, balki kasalliklarning oldini olish bilan ham faol shug‘ullanmoqda.

- Global integratsiya: dunyo miqyosida tibbiy axborot almashinuvi, onlayn maslahatlar, xalqaro tibbiy konsiliumlar imkoniyati paydo bo‘ldi.

O‘zbekistonda zamonaviy tibbiyotning joriy etilish: O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining sog‘liqni saqlash tizimini modernizatsiya qilishga doir qator farmonlari asosida quyidagi yutuqlarga erishilmoqda:

- Respublika ixtisoslashtirilgan ilmiy-amaliy tibbiyot markazlarining modernizatsiyasi
- “Elektron sog‘liqni saqlash” platformasining joriy qilinishi
- Masofaviy tibbiy xizmatlar, ayniqsa, chekka hududlarda yo‘lga qo‘yilishi
- Kadrlar malakasini oshirish: chet el oliy o‘quv yurtlari bilan hamkorlikda ta‘lim

XULOSA

Zamonaviy tibbiyot bugungi kunda faqat bemorni davolash bilan cheklanmaydi, balki salomatlikni saqlash, turmush sifatini yaxshilash va umr davomiyligini uzaytirishda muhim o‘rin egallaydi. Sun‘iy intellekt, gen terapiyasi, robototexnika, raqamli texnologiyalar – bular zamonaviy tibbiyotning eng muhim yutuqlaridir. O‘zbekistonda ham bu yo‘nalishda sezilarli ijobiy o‘zgarishlar kuzatilmoqda. Shu bois, sog‘liqni saqlash sohasi mutaxassislari zamonaviy bilim va texnologiyalarni o‘zlashtirishga alohida e‘tibor qaratishlari lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. World Health Organization. "Digital Health and Innovation." <https://www.who.int>
2. Topol E. "The Patient Will See You Now: The Future of Medicine is in Your Hands." Basic Books, 2015.
3. Harari Y.N. "Homo Deus: A Brief History of Tomorrow." Harper, 2017.
4. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 12-apreldagi PF-101-sonli farmoni – “Sog‘liqni saqlash tizimini raqamlashtirish va ilg‘or texnologiyalarni joriy qilish choralari to‘g‘risida”.
5. O‘zbekiston Sog‘liqni saqlash vazirligi rasmiy portali: <https://ssv.uz>
6. Biniaminov Sh. "Sun‘iy intellekt va tibbiyot: o‘zaro bog‘liqlik". Tibbiyot axborotnomasi, 2023, №3.
7. Lancet Digital Health Journal. "AI in Medicine: Progress and Challenges", 2023.